

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Spokojenost se zaměstnáním a změna zaměstnání – červen 2015

Technické parametry

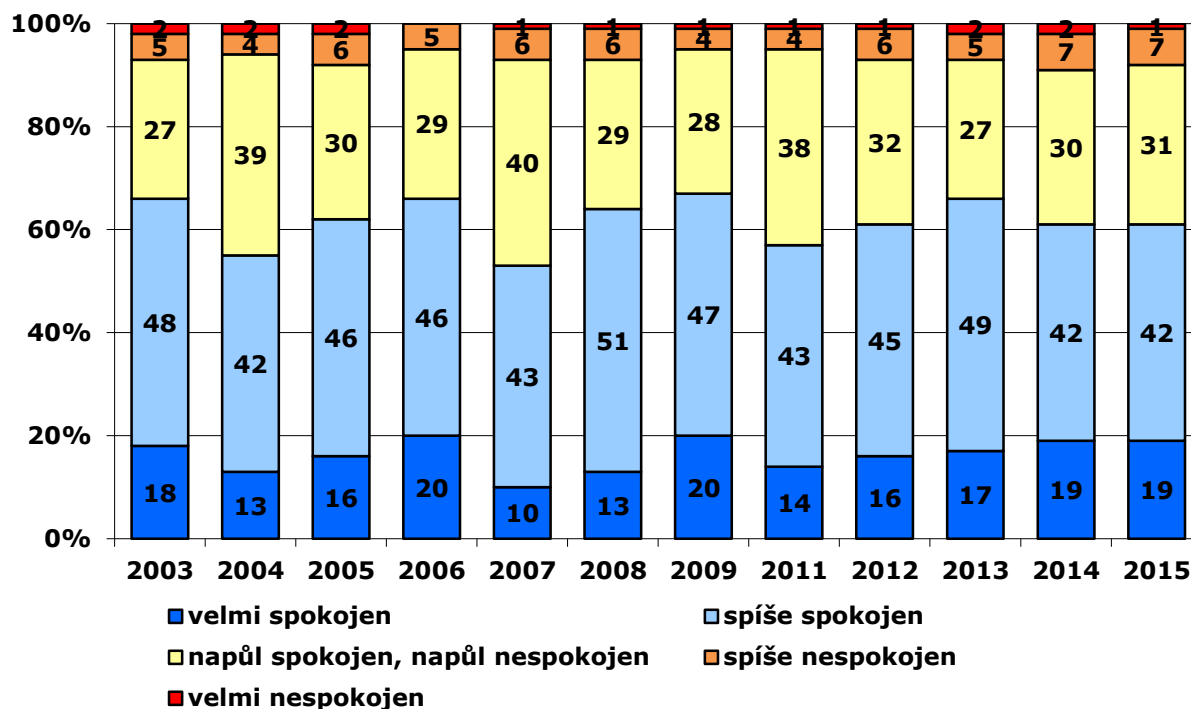
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v15-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. – 15. 6. 2015</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1022</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>238</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovoru PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EU.138, EU.103, EU.17a, EU.99, EU.140</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>27. července 2015</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Červnové šetření CVVM se více zaměřilo na téma zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Všem pracujícím jsme pokládali otázky týkající se spokojenosti se zaměstnáním, vnímání atmosféry na pracovišti a subjektivního hodnocení přiměřenosti výše příjmu. Dále bylo zjišťováno, jaký podíl pracujících momentálně uvažuje o změně zaměstnání a za jak pravděpodobnou je pokládána možnost ztráty práce.

Jak ukazuje graf 1, celkově zhruba tři pětiny pracujících (61 %) vyjadřují spokojenost se svým zaměstnáním, i když pouze pětina (19 %) se cítí být „velmi spokojena“. Názor přibližně tří z deseti ekonomicky aktivních (31 %) je na pomezí spokojenosti a nespokojenosti. Nespokojených je dlouhodobě menšina, aktuálně tento pocit ze svého zaměstnání vyjádřilo 8 % pracujících, když 7 % se cítí „spíše nespokojeno“ a 1 % je „velmi nespokojeno“.

Ve srovnání s loňským rokem nedošlo k žádné statisticky významné změně. Aktuální i loňský výsledek jsou rovněž srovnatelné se situací v roce 2012. Podíl nespokojených zůstává v ekonomicky aktivní populaci dlouhodobě poměrně nízký a v žádném z šetření nepřesáhl úroveň jedné desetiny.

Graf 1: Spokojenost se zaměstnáním či prací (v %)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 6. 2015, 581 ekonomicky aktivních respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 1: Spokojenost se zaměstnáním či prací (vytřídění podle druhu ekonomické aktivity v %)

	podnikatelé, živnostníci (OSVČ)	vedoucí pracovníci /vyšší odborníci	ostatní zaměstnanci (ne dělníci)	kvalifikovaní dělníci	nekvalifikovaní dělníci
velmi spokojen	35	32	16	12	6
spíše spokojen	42	51	43	46	33
tak napůl	19	12	35	32	44
spíše nespokojen	4	3	6	10	12
velmi nespokojen	0	2	0	0	5

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 6. 2015, 581 ekonomicky aktivních respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 1 přináší analýzu spokojenosti se zaměstnáním podle druhu ekonomické aktivity. Vyšší úroveň spokojenosti zaznamenáváme u podnikatelů a živnostníků, kteří pracují jako samostatně výdělečně činné osoby, a u vedoucích a vyšších odborných pracovníků. Ve srovnání s těmito skupinami se u ostatních zaměstnanců výrazně snižuje podíl „velmi spokojených“, a naopak roste podíl ve skupině „napůl spokojených“, podíl nespokojených se ale výrazněji neliší. Větší podíl nespokojených naopak najdeme u dělníků, a to zejména u skupiny těch

¹ Znění otázky: „Jak jste celkově spokojen se svým zaměstnáním? Jste velmi spokojen, spíše spokojen, tak napůl spokojen, napůl nespokojen, spíše nespokojen, velmi nespokojen?“

nekvalifikovaných, u kterých také podíl „tak napůl spokojených, napůl nespokojených“ převyšuje podíl vyloženě spokojených.

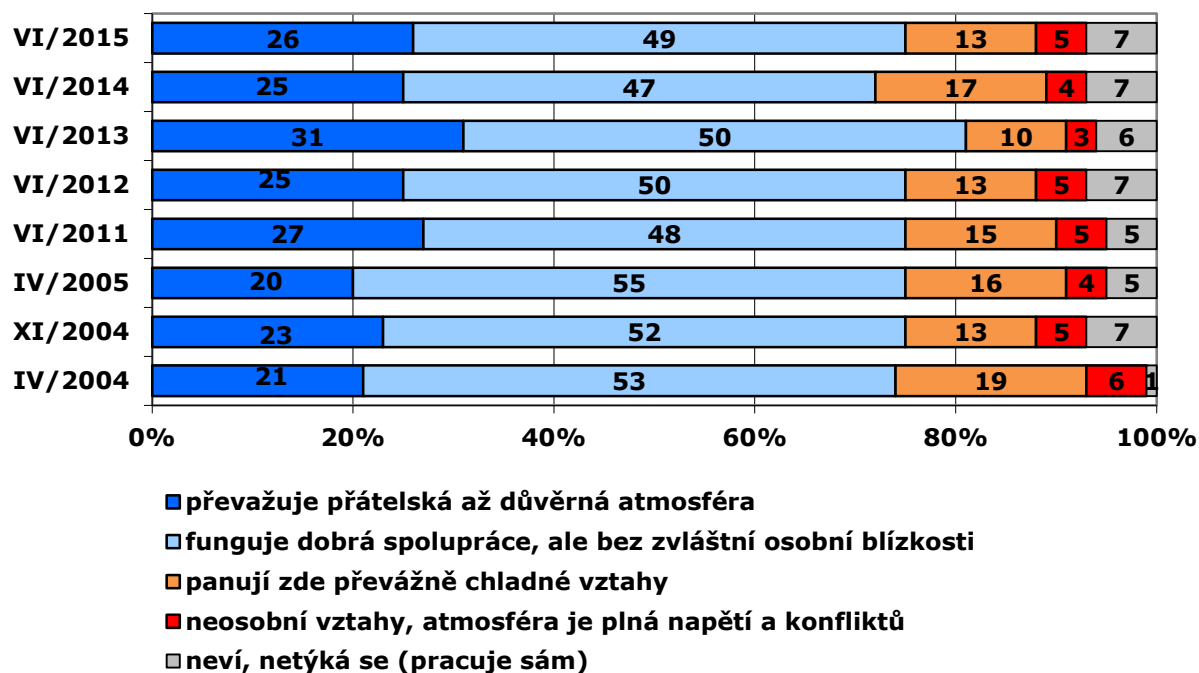
Podíl spokojených pracujících roste spolu se stupněm dosaženého vzdělání a s čistým osobním příjmem. Naopak mezi lidmi různého věku žádné statisticky významné rozdíly nejsou.

Jak je zřejmé z grafu 2, vztahy na pracovišti jsou celkem třemi čtvrtinami pracujících (75 %) hodnoceny kladně: 26 % dotázaných považuje atmosféru na pracovišti za přátelskou až důvěrnou, podle 49 % vztahy na jejich pracovišti charakterizuje dobrá spolupráce, i když bez zvláštní osobní blízkosti. Jako chladné či případně napjaté a konfliktní vnímá klima na pracovišti necelá pětina ekonomicky aktivních (18 %), 7 % zvolilo odpověď „nevím“ nebo „netýká se“.

Ve srovnání s loňským šetřením došlo k mírnému poklesu podílu ekonomicky aktivních, kteří atmosféru na pracovišti vnímají jako převážně chladnou (pokles o 4 procentní body). Aktuální situace je tak srovnatelná s lety 2012 a 2011 a v celkovém součtu pozitivních a negativních odpovědí i s roky 2004 a 2005.

Vztahy na pracovišti lépe hodnotí vyšší odborníci a vedoucí pracovníci. Spokojenost se vztahy na pracovišti pak úzce souvisí s celkovou spokojeností se zaměstnáním a naopak se výrazněji neliší u mužů a žen, lidí různého věku nebo vzdělání.

Graf 2: Vnímání vztahů na pracovišti (v %)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 6. 2015, 581 ekonomicky aktivních respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

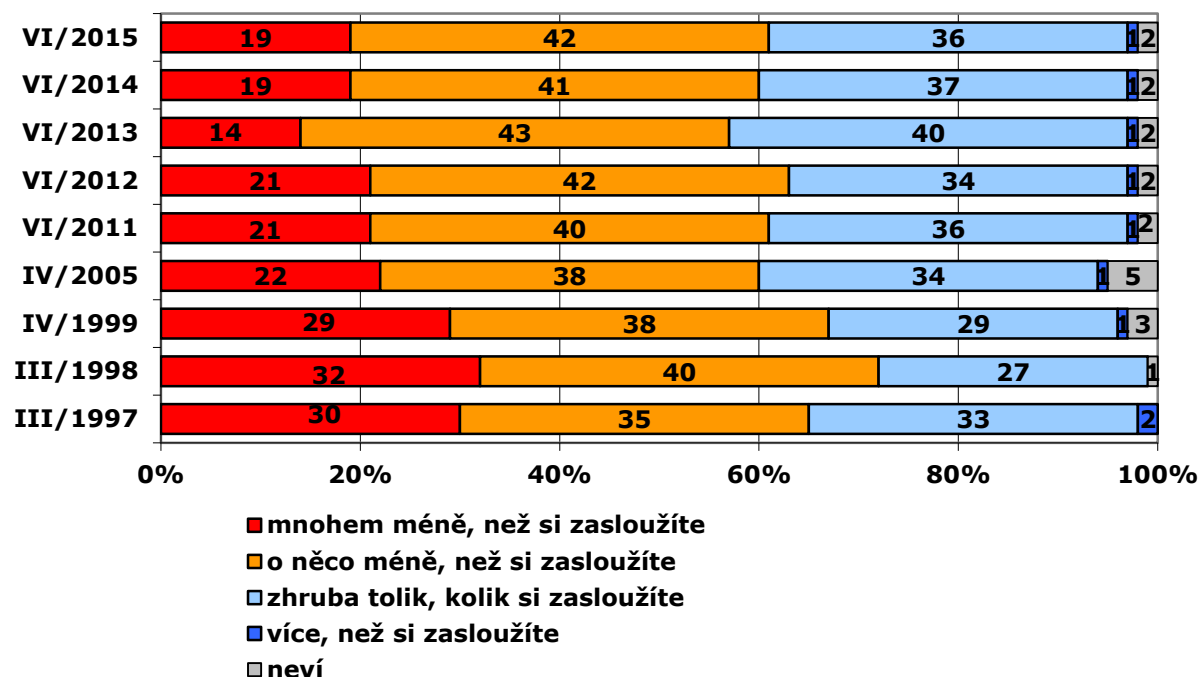
Všech pracujících jsme se dále zeptali, jak hodnotí přiměřenost finančního ohodnocení za práci, kterou vykonávají (viz graf 3). Přibližně tři pětiny

² Znění otázky: „Jak byste charakterizoval vztahy na Vašem pracovišti? Převažuje zde přátelská až důvěrná atmosféra, funguje zde spíše dobrá spolupráce, ale bez zvláštní osobní blízkosti, panují zde převážně chladné, neosobní vztahy, atmosféra je plná napětí a konfliktů.“

pracujících (61 %) se domnívají, že jejich měsíční příjem je menší, než by si zasloužili, z toho 19 % dotázaných má za to, že je dokonce mnohem menší, než by bylo adekvátní. O přiměřenosti finančního ohodnocení je naopak přesvědčeno 36 % ekonomicky aktivních, zatímco zanedbatelné 1 % dotázaných se považuje za příjmově nadhodnocené.

Oproti předcházejícímu šetření se aktuální výsledky nijak významně neliší, oproti roku 2013 ale vzrostl podíl ekonomicky aktivních, kteří mají za to, že jsou mnohem méně finančně ohodnoceni, než by si zasloužili (nárůst o 5 procentních bodů), aktuální situace je tak srovnatelná s roky 2012, 2011 i rokem 2005 a je výrazně příznivější, než na konci 90. let, kdy se výrazně nedostatečně ohodnocena cítila téměř třetina pracujících.

Graf 3: Když posoudíte Váš měsíční příjem, jak jste zaplacen? (v %)³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 6. 2015, 581 ekonomicky aktivních respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 2: Když posoudíte Váš měsíční příjem, jak jste zaplacen? (vytřídění podle druhu ekonomické aktivity v %)

	podnikatelé, živnostníci (OSVČ)	vedoucí pracovníci /vyšší odborníci	ostatní zaměstnanci (ne dělníci)	kvalifikovaní dělníci	nekvalifikovaní dělníci
mnohem méně	7	15	20	23	33
o něco méně	25	33	48	45	49
tak jak si zasloužím	62	48	30	31	17
více než si zasloužím	2	2	1	0	1
neví	4	2	1	1	0

Pozn.: Procenta ve sloupci.

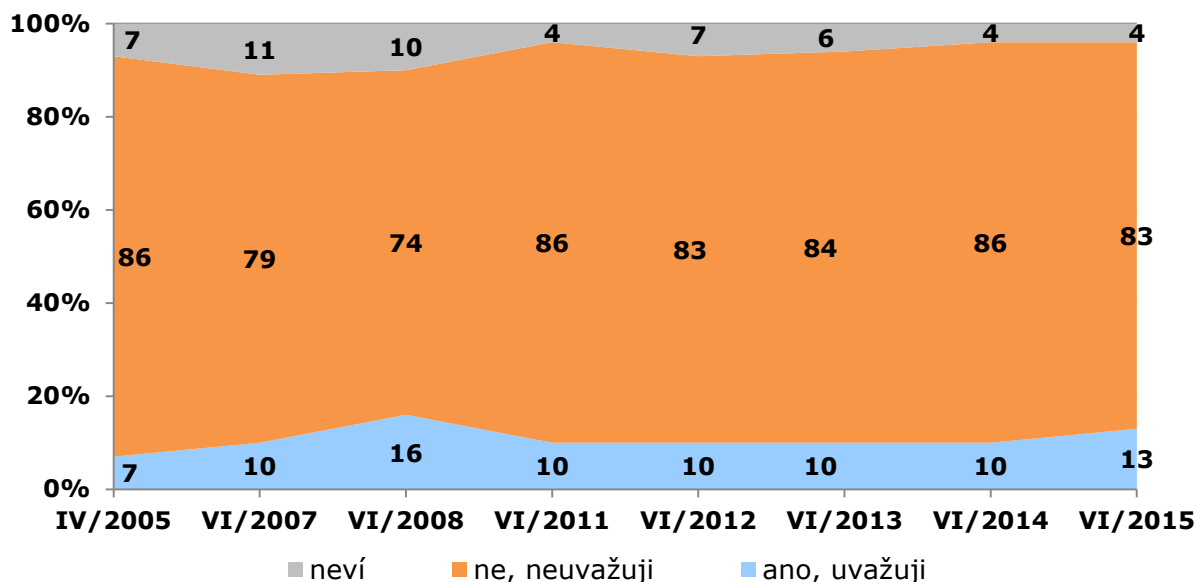
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 6. 2015, 581 ekonomicky aktivních respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

³ Znění otázky: „Když posoudíte Váš měsíční příjem, jste zaplacen mnohem méně, než si zasloužíte, o něco méně, než si zasloužíte, zhruba tak, jak si zasloužíte, více, než si zasloužíte?“

Z tabulky 2 vyplývá, že výši svého výdělku za odpovídající nejčastěji pokládají podnikatelé a osoby samostatně výdělečně činné (jako odpovídající ji hodnotí 62 % z nich, jako příliš nízkou 32 %). V případě vedoucích pracovníků a vyšších odborníků jsou podíly těch, kteří se cítí zaplacení odpovídajícím způsobem a těch, kteří se cítí finančně nedoceněni, přibližně vyrovnané. U ostatních zaměstnanců a především u dělníků naopak pozorujeme vyšší podíly respondentů, kteří jsou toho názoru, že jejich finanční ohodnocení není adekvátní.

Lidé, kteří se cítí adekvátně ohodnoceni, častěji uvádějí, že jsou ve svém zaměstnání spokojeni. Žádné statisticky významné rozdíly jsme u této otázky naopak nezaznamenali u mužů a žen a u pracujících různého věku. Mnohem méně zaplacení, než si zaslouží, se častěji cítí lidé se základním vzděláním, naopak lidé s vysokoškolským stupněm dosaženého vzdělání častěji svoji odměnu za práci hodnotí jako adekvátní.

Graf 4: Uvažujete o odchodu ze současného zaměstnání / o ukončení současné práce? (v %)⁴

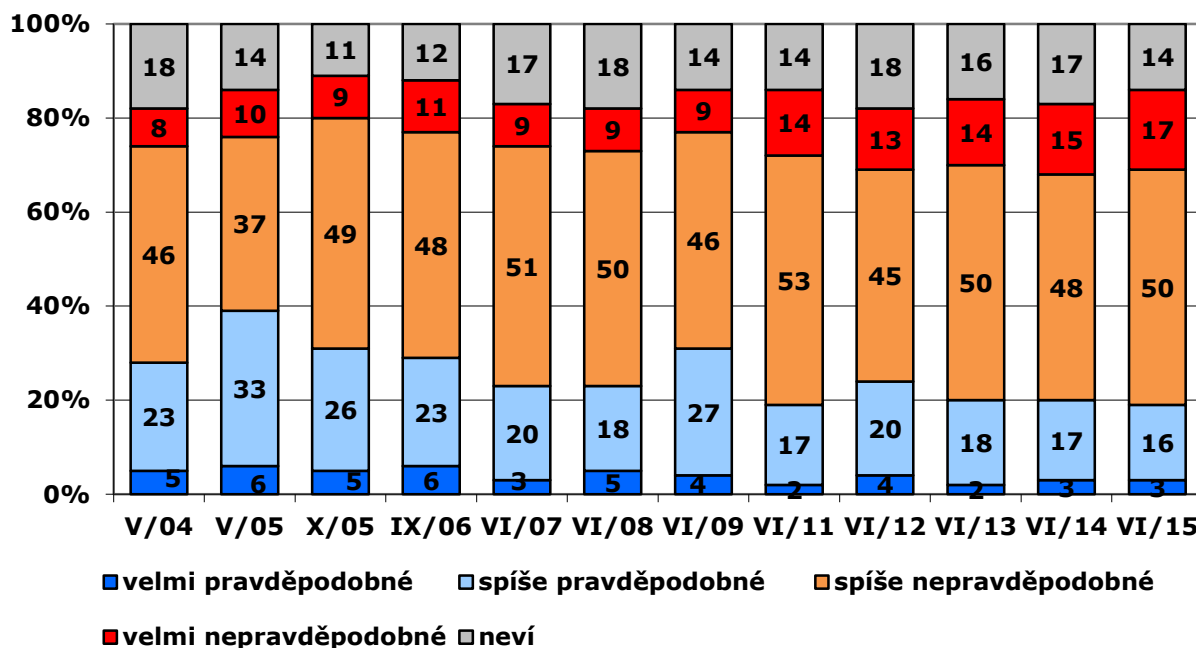

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 8. – 15. 6. 2015*, 581 ekonomicky aktivních respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

O změně zaměstnání aktuálně uvažuje o něco více než desetina pracujících (13 %), 83 % dotázaných naopak hodlá setrvat ve stávajícím zaměstnání (viz graf 4). Podíl pracujících, kteří uvažují o změně zaměstnání, i podíl těch, kteří naopak podobnou změnu nezvažují, zůstává již od roku 2011 v podstatě stabilní.

Odchod ze svého zaměstnání častěji zvažují mladí lidé ve věku do 29 let a dále pracující nad 60 let, u kterých se ale pravděpodobně většinou jedná o odchod do důchodu. Nejméně často naopak odchod ze zaměstnání zvažují pracující ve věku od 45 do 60 let. Podíl pracovníků, kteří zvažují odchod ze svého zaměstnání, klesá s rostoucím příjmem. Úvahy o odchodu ze současného zaměstnání výrazně častěji připustili lidé, kteří jsou v současném zaměstnání nespokojeni, negativně hodnotí pracovní vztahy a cítí se být zaplacení mnohem méně, než si zaslouží.

⁴ Znění otázky: „Uvažujete o možnosti, že odejdete ze svého současného zaměstnání / skončíte se svou současnou prací?“ Možnosti odpovědi: ano; ne. Znění otázky do roku 2007: Uvažujete o odchodu ze svého současného zaměstnání, o změně zaměstnavatele? Možnosti odpovědi: ano; ne.

Graf 5: Pravděpodobnost ztráty práce (v %)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 2.* – 9. 6. 2014, 605 ekonomicky aktivních respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak je patrné z grafu 5, ztráty práce se v červnu 2015 obávala zhruba pětina pracujících (19 %), podle nichž je takováto událost v jejich případě velmi nebo spíše pravděpodobná, za velmi pravděpodobnou ji pak označila 3 % ekonomicky aktivních. Polovina pracujících (50 %) naopak považuje možnost, že by přišli o své pracovní uplatnění, za spíše nepravděpodobnou a 17 % ekonomicky aktivních je si svou pracovní pozicí zcela jisto. Dalších 14 % pracujících podle svých slov neví, jak je na tom s jistotou svého zaměstnání, a nedokáže posoudit, zda je či není pravděpodobné, že by o svou práci mohlo přijít.

Aktuální výsledek je srovnatelný se situací loni i v roce 2013 a podobné výsledky jsme zaznamenali i v roce 2011. V roce 2012 byl podíl těch, kteří ztrátu svého zaměstnání považovali za pravděpodobnou, o něco vyšší (o 5 procentních bodů). S větším pocitem nejistoty vnímali své vyhlídky do budoucna pracující také v letech 2004 až 2009. Rok 2009 pak znamenal určitý zlom, kdy vlivem ekonomické krize obavy ze ztráty zaměstnání narostly a výrazně se změnil rovněž pohled veřejnosti na nezaměstnanost.⁶

Detailnější analýza dat ukazuje, že ztrátu zaměstnání pokládají za velmi nepravděpodobnou statisticky významně častěji muži, pracující s vysokoškolským vzděláním, starší 60 let, a ti, kteří se ve svém zaměstnání cítí spokojeni, pozitivně hodnotí vztahy na pracovišti i adekvátnost finančního ocenění své práce. Méně pravděpodobná se ztráta zaměstnání jeví také podnikatelům a osobám samostatně výdělečně činným a lidem pracujícím jako vyšší odborníci či vedoucí pracovníci.

⁵ Znění otázky: „Jak moc je podle Vás pravděpodobné, že přijdete o svou práci (např. z důvodu redukce pracovních míst, úpadku zaměstnavatele)? Je to velmi pravděpodobné, spíše pravděpodobné, spíše nepravděpodobné, velmi nepravděpodobné.“

⁶ Podrobněji viz tiskovou zprávu CVVM *Česká veřejnost o nezaměstnanosti – červen 2015*, která byla vydána 22. července 2015.